

persbericht

Parnassusplein 5
Postbus 16164
2500 BD Den Haag
T 070 340 70 00
F 070 340 70 44
www.scp.nl

Inlichtingen bij
Drs. J. den Ridder
j.den.ridder@scp.nl
T 070 340 7825

of

Prof. dr. P. Dekker
p.dekker@scp.nl
T 070 340 7434

Nederlanders vinden dat binnenlandse problemen centraal moeten staan in tijden van economische crisis

Burgerperspectieven 2012|4

Den Haag, 28 december 2012

- Somberheid over eigen financiële toekomst sinds 2008 op hoogste punt: 35% verwacht dat de eigen financiële situatie het komende jaar zal verslechteren
- Wens om meer geld uit te trekken voor werkgelegenheid sinds 2008 gegroeid van 65 naar 81%
- Omgangsvormen blijven ondanks de crisis een belangrijke prioriteit
- Het vertrouwen in de regering stijgt tijdens de formatie van 41 naar 57%
- 70% van de Nederlanders vindt dat de regering zich meer moet richten op binnenlandse problemen
- Meer mensen zien een tegenstelling tussen hoger- en lageropgeleiden
- Niet-stemmers lijken het meest op PVV- en SP-stemmers

Dit zijn de belangrijkste uitkomsten van het vierde kwartaalbericht van 2012 over het *Continu Onderzoek Burgerperspectieven (COB)* dat op 28 december 2012 verschijnt. SCP onderzoekers drs. Josje den Ridder, prof. dr. Paul Dekker en Mathilde van Ditmars besteden hierin aandacht aan opvattingen over politieke en maatschappelijke kwesties en de stemming in Nederland. Speciale aandacht is er dit kwartaal voor tegenstellingen tussen sociale groeperingen, de rol van Nederland in het buitenland en voor niet-stemmers.

Voor het COB worden sinds 2008 elke drie maanden een enquête en focusgroepen gehouden. De gegevens van dit kwartaal zijn verzameld tussen 2 oktober en 4 november. Die onderzoeksperiode loopt gelijk met het hoogtepunt van de formatie en eindigt met de beëdiging van het tweede kabinet-Rutte op 5 november 2012. Het onderzoek wordt uitgevoerd voor het kabinet in opdracht van de Voorlichtingsraad.

Burgers somberder over eigen financiële toekomst

De zorgen over de economie houden aan en raken meer mensen nu ook persoonlijk. 35% verwacht in de komende 12 maanden een verslechtering van de eigen financiële situatie. Vorig kwartaal was dat nog 27%. Dit aandeel is het hoogste sinds het begin van onze metingen in 2008. Vooral lageropgeleiden, ouderen en gepensioneerden zijn somber over hun financiële toekomst. Slechts

13% van de Nederlanders denkt dat de economische situatie in Nederland het komende jaar zal verbeteren.

Persbericht

Wens om meer geld uit te trekken voor werkgelegenheid sinds 2008 gegroeid

Door de economische crisis neemt de bezorgdheid over de werkgelegenheid toe. Werkloosheidsbestrijding staat op de vijfde plaats van prioriteiten, en werkgelegenheid neemt nu de zesde plaats in op de lijst met (spontaan genoemde) belangrijke problemen. Het aandeel mensen dat meer geld wil uitgeven aan vergroting van de werkgelegenheid is fors gestegen van 65% in 2008 naar 81% eind 2012.

Gevraagd naar nationale prioriteiten staan ook andere economische thema's, zoals inkomenszekerheid, het bestrijden van de crisis en het stimuleren van economische groei, hoog op de publieke agenda.

Omgangsvormen blijven ondanks de crisis een prioriteit

Hoewel de zorgen over economie en inkomen zijn toegenomen, blijven omgangsvormen het meest genoemde probleem en de grootste maatschappelijke prioriteit voor de toekomst. Men maakt zich zorgen over de verslechterde omgangsvormen, de toegenomen intolerantie en onverdraagzaamheid, het gebrek aan respect en de ik-cultuur. Ook uiten burgers zorgen over het gebrek aan saamhorigheid: 78% is van mening dat het in Nederland steeds meer ieder voor zich wordt, 68% vindt dat we met steeds minder respect met elkaar omgaan. Ondanks deze zorgen over afnemende saamhorigheid, is er geen dalende trend te ontdekken in de deelname aan vrijwilligerswerk.

Politiek vertrouwen tijdens de formatie sterk gestegen

De formatie en belofte van een nieuw kabinet zorgen in oktober voor een stijging van het vertrouwen in de regering van 41 naar 57%. Onder aanhangers van de PvdA en VVD steeg het vertrouwen in de regering sterk (resp. van 46 naar 66% en van 66 naar 80%). Onder aanhangers van SP (33%) en PVV (21%) bleef het politiek vertrouwen laag, ondanks een stijging. Aanhangers van CDA en D66/GL hielden een hoge mate van vertrouwen (resp. 70 en 77%). Het is gebruikelijk dat het politieke vertrouwen stijgt bij de aankondiging van een nieuw kabinet; we zagen het ook bij het aantreden van Balkenende IV en Rutte I. In lijn met deze hoopvolle stemming over de formatie, steeg het aandeel burgers dat vindt dat het de goede kant op gaat met Nederland van 21 naar 32%.

N.B.: Deze metingen van politiek vertrouwen vonden plaats in oktober. Het mogelijke effect van de discussies over de inkomensafhankelijke zorgpremie in november is in deze cijfers niet meegenomen.

Liever aandacht voor binnen- dan voor buitenlandse problemen

70% vindt dat de regering zich minder moet richten op problemen in het buitenland en meer op problemen in eigen land. In 2011 was dat 64%. Ook daalde het aandeel burgers dat vindt dat Nederland een bijdrage moet leveren aan internationale missies, de bestrijding van armoede elders in de wereld en internationale klimaatproblematiek. De steun voor het Nederlandse EU lidmaatschap blijft (49% is voor, 19% is tegen), maar bezorgdheid en kritiek klinken door. Het gevoel overheerst dat Nederland eerst de problemen in eigen

land moet aanpakken, voordat er geld wordt gegeven aan andere (euro)landen. Nederlanders vinden dat het economische eigenbelang centraal mag staan bij het optreden van Nederland in de rest van de wereld, zeker in tijden van economische crisis.

Grootste tegenstelling tussen opleidingsniveaus, grootste conflict tussen allochtonen en autochtonen

65% ziet een grote tegenstelling tussen lager- en hogeropgeleiden. In 2010 was dat 61%. Deze tegenstelling komt, anders dan in 2010, nu ook in groeps gesprekken vaker naar voren. Daarnaast zien veel mensen een tegenstelling tussen arm en rijk (64%) en tussen werklozen en werkenden (60%). Niet elke tegenstelling is per definitie een conflict: alleen de tegenstelling tussen allochtonen en autochtonen wordt vaak als een conflict gezien (door 57%). Burgers maken zich overigens geen grote zorgen over de tegenstellingen tussen sociale groeperingen in Nederland.

De politiek is vooral te ingewikkeld voor "andere mensen"

Een minderheid van 28% vindt de landelijke politiek zelf te ingewikkeld. Een meerderheid van 60% meent dat de landelijke politiek voor de meeste mensen te ingewikkeld is. Vooral hogeropgeleiden zijn vaak negatiever over anderen dan over zichzelf. Zij denken dat anderen te weinig interesse in de politiek hebben en het daarom niet kunnen volgen. De rest wijt de ingewikkeldheid aan politici: die spreken onbegrijpelijke taal en vertonen onbegrijpelijk gedrag.

Niet-stemmers lijken het meest op PVV- en SP-stemmers

Niet-stemmers zeggen vaker dan gemiddeld dat zij de politiek te ingewikkeld vinden (48% versus 28%). Zij onderscheiden zich ook op andere punten van stemmers. Niet-stemmers hebben minder politiek en sociaal vertrouwen en vaker het gevoel dat het er onrechtvaardig aan toegaat in de maatschappij. De opvattingen van niet-stemmers over maatschappelijke kwesties komen grotendeels overeen met die van andere kiezersgroepen, voornamelijk met die van PVV- en SP-stemmers.

Burgerperspectieven 2012|4, Josje den Ridder, Paul Dekker en Mathilde van Ditmars, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, december 2012, ISBN 978 90 377 0645 1 , prijs € 9,90.

De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet)boekhandel of te bestellen via de website: www.scp.nl

Voor meer informatie: Josje den Ridder (070 3407825, j.den.ridder@scp.nl) of Paul Dekker (070-3407434 / 06 24892576; p.dekker@scp.nl).